

TARİH

AVRUPA TARİHİ YAKINÇAĞ TARİHİ

Süreç: 1789 Fransız İhtilali / Günümüze kadar

Dönemin Önemli Olayları

- Sanayi Devrimi
- Fransız İhtilali (1789)
- Viyana Kongresi (1815)
- 1830 İhtilalleri ve 1848 İhtilalleri

Fransız İhtilali

Tanım: Fransa'da, 1789 tarihinde, monarşik yönetime karşı burjuvaların öncülüğünde gerçekleşen halk ayaklanmasıdır.

Nedenleri

- a-) Fransa kralının baskıcı ve keyfi yönetimi
- b-) Ülkede ekonominin bozuk olması
- c-) Sosyal sınıflaşmanın belirginleşmesi
- d-) Burjuvaların yönetime katılma isteği
- e-) Fransız aydınlarının (Montesque, Voltaire, Jean Jacques Rousseau...) halkı bilinçlendirmeleri
- f-) ABD'nin bağımsızlığı ve İngiltere'deki demokrasi hareketleri

Gelişim

Fransa kralı XVI Lui ekonomik durumu düzeltmek için **Eta De Jenero'yu** (meclis) topladı. Burada burjuvalar ve soylular görüş ayrılıklarına düştüler.

Sonuç

- Burjuvalar öncülüğünde halk ayaklanması başladı.
- Bastil Hapishanesi basıldı.
- Fransa kralı ve kraliçesi idam edildi.
- Kurucu meclis meşrutiyeti ilan etti.
- Kurucu meclis “İnsan ve Vatandaşlık Hakları Evrensel Bildirisini” ilan etti.

Bu bildiriye göre;

- Egemenlik milletindir. Hiçbir kişi ve kuruluş milletçe verilmeyen bir egemenliği kullanamaz.
- Herkes din, inanç, düşünce ve düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğüne sahiptir.

İhtilalin Sonuçları

- Sınıf ayrıcalığı ortadan kalktı.
- Milliyetçilik, eşitlik, özgürlük, laiklik, demokrasi, insan hakları gibi yeni düşünceler doğdu ve yaygınlaştı.
- Milliyetçilik akımı çok uluslu imparatorlukların parçalanmasına neden olurken; ulus (milli) devletlerin doğmasına neden oldu.
- Laik devlet yönetimi önem kazandı.
- İhtilal düşüncesini engellemeye çalışan monarşik krallıklar ile “İhtilal (Koalisyon)” Savaşları başladı.
- Fransız İhtilali evrensel nitelikler taşıdığı için “Yeniçağ sona erdi; Yakınçağ başladı.”

UYARI: Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne etkisi hem olumlu hem olumsuz olmuştur. İhtilalin olumsuz yanı çok uluslu bir imparatorluk olan Osmanlı Devleti'nde azınlık isyanları ve parçalanmaya neden olmasındır. Olumlu etkisi ise; ihtilalin etkisi ile Osmanlı ülkesinde vatandaşlık hakları, yargı güvencesi, eşitlik anlayışı gibi kavramların yerleşmesi Tanzimat ve Islahat Fermanı ve Meşrutiyet'in İlanı gibi demokratikleşme hareketlerinin gerçekleşmesi olmuştur.

NOT: İhtilalden sonra çıkan karışıklıkları önleyen Napolyon 1804 yılında imparator ilan edildi.

Viyana Kongresi (1815)

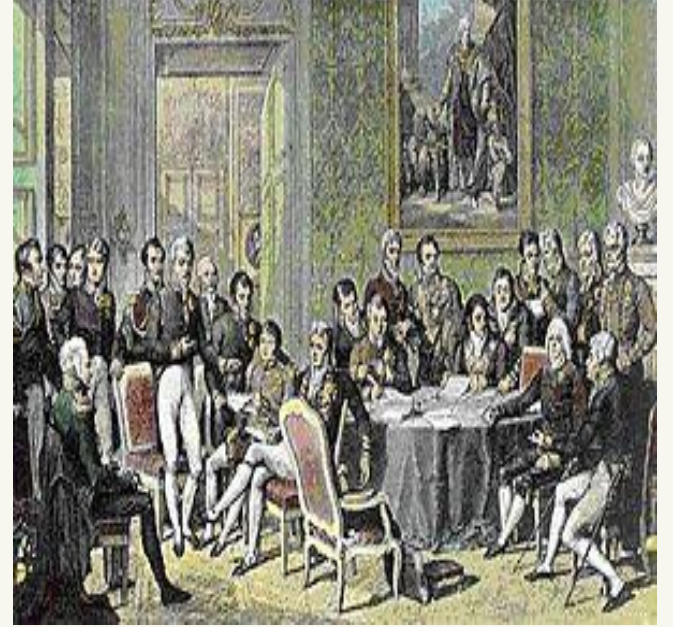
Katılanlar: Avusturya – Rusya – İngiltere – Prusya

Amaç: Fransız İhtilali düşüncelerinin ülkelerinde yayılmasını engellemek

Yorum:

- Çok uluslu monarşik yapılarını korumak
- İhtilal Savaşları sonrası Fransa'nın eski sınırlarına geri dönmesini sağlamak

NOT: Kongrede hakim olan bu düşünce sistemi kongreye başkanlık eden Avusturya başbakanı Metternich'e ait olduğu için "Metternich Sistemi" olarak adlandırılmıştır.

- Kongrede Avusturya, Rusya, İngiltere ve Prusya (dörtlü ittifak) bir araya gelerek 1815 – 1827 (Navarin Baskını'na kadar) yılları arasında Restorasyon dönemini oluşturdular.
- Kongrede ilk kez “Şark Meselesi” (Doğu Sorunu) kavramı ortaya atıldı. Osmanlı'nın Avrupa, Balkanlar ve Anadolu'dan çıkartılması şark meselesinin içeriğini oluşturdu.
- Dörtlü ittifak devletleri kendi ülkeleri içinde ulusçuluk akımından ve azınlık isyanlarından korunmaya çalışırken, Osmanlı içindeki azınlık isyanlarını desteklemişlerdir.
- Kongrede monarşik düzenin koruması amaçlandığı için tepkilere neden olmuş, bu nedenle 1830 ve 1848 ihtilalleri ortaya çıkmıştır.

1830 İhtilalleri

Nedeni: Fransa'da kralın monarşik düzeni tekrar kurma çabaları.

Öncüleri: Liberaller

Düşünce Akımı: Liberalizm (Anayasal ve özgürlükçü anlayış)

Sonuç:

- İhtilaller başarılı oldu. Fransa'da meşruti krallık kuruldu.
- İhtilaller diğer Avrupa ülkelerine de yayıldı. Viyana Kongresi sonrası birleşen Hollanda, Belçika, İsveç ve Norveç ayrıldılar.
- Avrupa'da anayasal demokrasiler güçlendi ve parlamenter sisteme geçiş hızlandı.

Sanayi Devrimi

Tanım: Rönesans hareketleri ve Aydınlanma Çağı'nın etkisi ile bilim ve teknolojinin üretim alanında kullanılmasıdır.

- Sanayi Devrimi önce İngiltere'de, XVIII. yy'ın sonu, XIX. yy'ın başlarında ortaya çıkmış ve daha sonra diğer Avrupa ülkelerinde yayılmıştır. Avrupa'daki sanayileşme ve makineleşme sürecidir.
- Petrol, kömür gibi yer altı kaynakları kullanılmış, elektriğin ve buharlı makinelerin kullanımı ile yeni bir üretim anlayışı ortaya çıkmıştır.

Sanayi Devrimi'nin Sonuçları

- 1-) Üretim arttı, küçük işletmelerin yerini büyük işletmeler aldı. (tekelleşme)
- 2-) Sömürgecilik hız kazandı (ham madde ve pazar arayışı). Bu yarış silahlanma ve I. Dünya Savaşı'nın çıkmasına neden olacaktır.
- 3-) Batı dünyasının yaşam düzeyi arttı.
- 4-) İnsan gücünün yerini makine gücü aldı.

- 5-) Büyük fabrikaların kurulması “işçi sınıfı ve sosyalist düşünce”nin ortaya çıkmasını sağladı.
- 6-) Devletlerin ekonomik politikaları önem kazandı.
- 7-) Yeni düşünce akımları ortaya çıktı. (Liberalizm, Kapitalizm, Emperyalizm, Sosyalizm...)
- 8-) Kentler, endüstri ve ticaret merkezi haline geldi. Kentleşme arttı.
- 9-) Çevresel sorunlar, kurulan fabrikalar nedeniyle artış gösterdi.

Sanayi Devrimi'nin Osmanlı Devleti'ne Etkisi:

- Avrupa'dan bol ve ucuz mallar geldi, küçük atölyeler kapandı, işsizlik arttı, dış borçlanma arttı.
- Osmanlı maliyesi iflas etti ve Düyun-u Umumiye İdaresi (Genel Borçlar İdaresi) kuruldu.
- Osmanlı ekonomisi yabancı devletlerin eline geçti. Osmanlı toprakları sömürgeleştirildi.

1848 İhtilalleri

Nedeni: Sanayi Devrimi sonrası oluşan işçi sınıfının haklarını korumak.

Öncüleri: Sosyalistler

Sonuçları

- Fransa'da Cumhuriyet ilan edildi.
- Avusturya'da toprak köleliği ortadan kalktı.
- İşçiler sendika kurma, parlamentoda temsil edilme gibi bazı haklar elde ettiler.
- Avrupa'da demokratik ve anayasal yönetimler, milliyetçilik hareketleri hız kazandı.
- Almanya ve İtalya'nın siyasi birliklerini sağlamasına zemin hazırladı.

ÖRNEK

İtalya ve Almanya'nın siyasal birliklerini tamamlayıp güçlü birer devlet haline gelmeleri ve üstünlüklerini sağlamak amacıyla destek aramaları Avrupa'da,

- I. Sömürgecilik hareketlerinin önemini yitirmesi
- II. Güç dengesinin bozulması
- III. Yeni ittifakların oluşması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

2005 ÖSS

ÖRNEK

Napolyon Savaşları'ndan sonra Avrupa'nın geleceğini belirleme amacıyla Viyana Kongresi toplanmıştır. Bu kongrede Avrupa devletlerinin sınırları milliyet, din ve dil etkenleri dikkate alınmadan, Rusya, İngiltere ve Prusya'nın istekleri doğrultusunda yeniden çizilmiştir. Bu durum aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Devletlerarası hukuk kurallarının aynı kalmasına
- B) Uluslar arasında yeni siyasi sorunların ortaya çıkmasına
- C) Din adamlarının siyasi güç kazanmasına
- D) Avrupa'da ekonomik yönden birlik sağlanmasına
- E) Halkların krallara bağlılığının artmasına

2003 ÖSS